UCHWAŁA NR XXX/130/25
RADY GMINY POŚWIĘTNE

z dnia 24 listopada 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych dla Gminy Poświętne na lata 2026 – 2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4^1 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), art. 5 ust. 1 i art. 10 ust. 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych dla Gminy Poświętne na lata 2026-2029, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Kaczmarczyk

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXX/130/25

Rady Gminy Poświętne

z dnia 24 listopada 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANI I UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH DLA GMINY POŚWIĘTNE NA LATA 2026 - 2029

Wstęp

Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na lata 2026-2029, zwany dalej Programem, jest dokumentem wyznaczającym cele i sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych na terenie Gminy Poświętne. Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych. Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2022-2025. Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Program powinien stanowić najlepiej dostosowaną do warunków lokalnych odpowiedź na problemy związane z piciem alkoholu i zażywaniem narkotyków, z uwzględnieniem jego środowiskowej specyfiki. W związku z powyższym działania zawarte w Programie oraz sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na lata 2026-2029 jest kontynuacją wielu działań zainicjowanych już w latach poprzednich.

Według badań, szacuje się że z chorobą alkoholową w systemie opieki zdrowotnej notuje się około 900 tysięcy osób. Corocznie pojawia się ok. 350 tysięcy nowych alkoholików. Natomiast nadmiernie i szkodliwie pije ponad 3 miliony osób. Według szacunkowych danych, Narodowy Fundusz Zdrowia wydaje rocznie 8-10 mld zł na likwidację skutków zdrowotnych picia alkoholu. Do tego dochodzi rosnąca liczba wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców, zniszczenie mienia przez młodocianych wandali pod wpływem alkoholu oraz koszty nieobecności w pracy spowodowanych nadmiernym piciem.

Alkohol jest jedną z najpowszechniejszych substancji psychoaktywnych, które są legalne i w dużym stopniu nadużywane. Nawet niewielkie ilości wpływają na stan człowieka – jego zdrowie i psychikę. Częste spożywanie większych dawek alkoholu uzależnia, nie pozwalając wielu osobom na łatwe odstawienie picia wtedy, kiedy nałóg staje się dla nich wyjątkowo szkodliwy. Choć wiele osób pije alkohol w sposób kontrolowany, na co dzień nie doświadczając przy tym żadnych negatywnych konsekwencji, dla innych przyjmowanie alkoholu bardzo szybko staje się problemem wywołującym ogromne fizyczne i emocjonalne cierpienie oraz materialne szkody.

Nadużywanie alkoholu staje się problemem coraz większym i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Zwiększa się zdecydowanie ilość kobiet nadużywających alkoholu. Poza tym liczne kampanie reklamowe napojów alkoholowych spowodowały, że młodzież zaakceptowała, iż alkohol – zwłaszcza piwo, czyli pozornie niegroźny napój – jest niezbędnym elementem kultury młodzieżowej. Dlatego coraz więcej młodzieży nadużywa alkoholu, zwłaszcza piwa, a tym samym znajduje się w grupie ryzyka rozwinięcia się u nich choroby alkoholowej. Piwo, które dawniej było symbolem pijaństwa w obskurnych budkach i w krzakach, stało się trwałym elementem modnego stylu życia.

Według badań przeprowadzonych w maju i czerwcu 2024 r. w ramach międzynarodowego projektu: (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych klas (wiek: 15-16 lat) oraz trzecich klas (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 72,9% uczniów z młodszej grupy i 91,3% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 39,1% piętnasto- szesnastolatków i 73,3% siedemnasto-

osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 13,4% uczniów z młodszej kohorty i 24,3% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 67,9% uczniów młodszych i 40,9% uczniów starszych. Młodzież, która zbyt często sięga po napoje alkoholowe lub ma problemy z narkotykami, doświadcza niepowodzeń szkolnych, popada w konflikt z prawem. Jeśli młody człowiek uważa, że jest mało atrakcyjny dla rówieśników, może próbować poprawić swoją pozycję w grupie a tym samym uzyskać akceptację za pomocą picia alkoholu, „ćpania" czy też innych zachowań ryzykownych.

Wśród wielu zagrożeń cywilizacyjnych niosących za sobą negatywne, a wręcz tragiczne skutki wymienia się narkomanię. Dotyka ona ludzi w każdym wieku, niezależnie od ich pozycji społecznej, majątkowej, zawodowej, wykształcenia czy pochodzenia. Zjawisko narkomanii jest jednym z poważniejszych zagrożeń dla dzieci i młodzieży, tym groźniejszym, że dokonujące się zmiany społeczno-ekonomiczne sprzyjają rozpowszechnianiu się mody na używanie środków psychoaktywnych. Zażywanie narkotyków stało się modą, formą spędzania czasu wolnego, zaspokojenia potrzeby przeżycia silnych wrażeń, czy też ucieczki od stresów i frustracji. Dużym niebezpieczeństwem dla młodzieży jest pojawienie się na rynku tzw. „dopalaczy", ponieważ mogą one być wstępem do sięgnięcia po narkotyki.

Używanie narkotyków obarczone jest ryzykiem uzależnienia i może prowadzić do poważnych konsekwencji dla zdrowia somatycznego, psychicznego i funkcjonowania społecznego. Ludzie sięgają po narkotyki chcąc oderwać się od codzienności, odprężyć się lub zwiększyć swoją aktywność, aby podołać codziennym wyzwaniom. Dla wielu osób substancje psychoaktywne wydają się być panaceum na troski życia codziennego.

Najpoważniejszym i jednocześnie pierwszym pojawiającym się najwcześniej sygnałem społecznym świadczącym o wpadaniu w pułapkę uzależnienia jest izolacja jednostki od najbliższego otoczenia, narastanie konfliktów, rozbicie więzi z osobami znaczącymi w jej życiu. Jednak nie mniej istotne są szkody powstałe w życiu osobistym jednostki. Przede wszystkim ograniczenie szans rozwojowych, przerwanie szkoły lub utrata pracy, spadek kompetencji, wzrost poczucia winy, niska samoocena, utrata praktycznych umiejętności życiowych, rezygnacja z celów i aspiracji, zanik systemu wartości, skłonność do przekraczania granic dotyczących zasad moralnych, wzrost przestępczości, zachowania ryzykowne, nastawienia autodestruktywne, wykluczenie społeczne.

Uzależnienia zazwyczaj kojarzą się z nadużywaniem substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków, tytoniu czy leków. Tymczasem uzależnienia obejmują znacznie szerszą kategorię. W dzisiejszych czasach źródłem uzależnienia może być niemalże wszystko – internet, gry komputerowe, hazard, czynności wpisane w codzienne życie: używanie telefonu komórkowego, zakupy, jedzenie, ćwiczenia fizyczne. Zagrożenia te określa się jako uzależnienia od czynności lub uzależnienia behawioralne. Wykonywanie i powtarzanie działań umożliwia nie tylko osiągnięcie przyjemności, ale głównie zredukowanie nieprzyjemnych stanów złego samopoczucia i niekomfortowego napięcia. Uzależnienia te mogą się pojawiać w różnych grupach wiekowych, niemniej jednak należy wskazać, że na uzależnienia behawioralne najbardziej narażone są dzieci i młodzież. Szybki rozwój nowych mediów powoduje, że ta grupa wiekowa na co dzień wychowuje się z komórką, komputerem, internetem, który otwiera przed nimi świat cyberprzestrzeni. Z jednej strony media te rozwijają nastoletnie dzieci dostarczając edukacji, rozrywki i kontaktów towarzyskich, drugiej niosą potencjalne zagrożenia, takie jak: cyberseks, hazard on-line, uwikłanie w internetową sieć niepożądanych kontaktów, pokazują treści i obrazy, które mogą wypaczać wpajane przez rodziców normy i wartości.

Możliwości efektywnego radzenia sobie ze zjawiskiem uzależnień, jak i wieloma innymi problemami społecznymi, należy poszukiwać przede wszystkim na szczeblu lokalnym. Dzieje się tak dlatego, że to lokalnie działające instytucje, osoby czy organizacje pozarządowe są w stanie trafnie określić charakter problemu, jego skalę oraz podjąć adekwatne działania.

Uważne przyglądanie się nowym trendom, tworzenie adekwatnych narzędzi oraz docieranie do różnych środowisk i miejsc, gdzie odbywa się konsumpcja napojów alkoholowych i narkotyków, a nade wszystko brak przyzwolenia na bagatelizowanie lub ignorowanie prawdziwych zagrożeń związanych z konsumpcją napojów alkoholowych i narkotyków to niekwestionowane wyzwania do redukcji szkód. Koniecznym jest promowanie działań zmierzających do upowszechniania zdrowego stylu życia, a jednym z elementów zdrowego stylu życia jest powstrzymanie się od używania substancji psychoaktywnych.

Osiągnięcie takiego celu ogólnego jest możliwe jedynie poprzez ścisłą współpracę i ścisłą koordynację działań wielu instytucji.

Profilaktyka przynosi najlepsze efekty wtedy, gdy współpracują rodzina, szkoła i całe społeczeństwo. Poszerzając ich umiejętności wychowawcze i wiedzę w zakresie rozpoznawania i ograniczania zagrożeń u młodych ludzi, kształtowania zdrowych wartości zachowań i postaw można zapobiegać przestępczości, problemom szkolnym i rodzinnym, chronić zdrowie.

I. *POSTANOWIENIA OGÓLNE.*

1. Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych dla Gminy Poświętne na lata 2026 - 2029 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Gminny program jest kontynuacją szeregu działań, zainicjowanych w latach ubiegłych zgodnych z kierunkami zawartymi w aktach prawnych w szczególności takich jak:

1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
3) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
4) Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
5) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
6) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
7) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025- rozporządzenie to zostało przedłużone i będzie obowiązywało do końca 2026 roku.
8) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

2. Przy opracowaniu Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych dla Gminy Poświętne na lata 2026 - 2029 uwzględnione zostały wskazówki do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wynikające z rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

3. Adresatami Programu są: dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), rodzice, seniorzy, osoby niepełnosprawne, osoby z problemami dyssocjalnymi, osoby wymagające

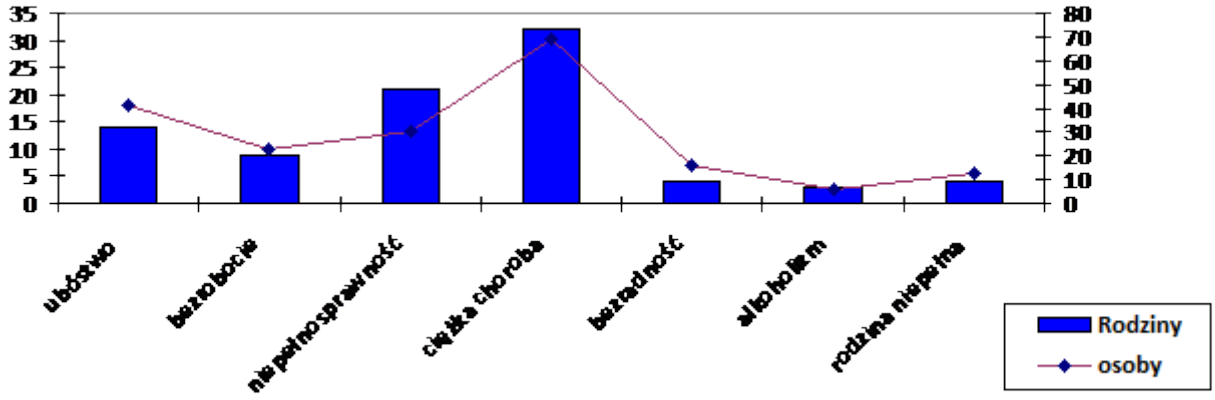
wsparcia w problemach emocjonalnych, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, pracownicy socjalni, psycholodzy, terapeuci, organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, sprzedawcy napojów alkoholowych, pozostała społeczność lokalna.

4. Realizatorami programu są jednostki zajmujące się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy związane z uzależnieniami, placówki oświatowe, instytucje kultury, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, policja, GKRPA, zespół interdyscyplinarny oraz organizacje pozarządowe, które zajmują się promowaniem zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów oraz szerzeniem idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i seniorów.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż ogólna liczba ludności gminy wynosi – 3013, w tym od 18-go roku życia - 2487 (stan na koniec 31.10.2025 r.)

Na dzień 31.10.2025 r. korzystało z pomocy i wsparcia GOPS 47 rodzin, w których było 125 osób.

Powodem udzielenia pomocy było: ubóstwo – 14 rodzin (41osób), bezrobocie – 9 rodzin (23 osoby), niepełnosprawność – 21 rodzin(30osób), długotrwała lub ciężka choroba – 32 rodziny (69 osób), ochrona macierzyństwa lub wielodzietność – 12 rodzin (68 osób), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 4 rodziny (16osób), alkoholizm – 3 rodziny (6osób), zdarzenie losowe – 1 rodzina (1os) , rodzina niepełna- 4 rodziny (13osoby)

Wśród osób stosujących przemoc w rodzinie, w głównym stopniu alkohol jest przyczyną tego zjawiska. Na 2 założone w 2025 r. „Niebieskie Karty" w 2 przypadkach przyczyną stosowania przemocy był alkohol.

II. *STRATEGIA DZIAŁANIA.*

1. **Ograniczanie występowania przyczyn i szkód zdrowotnych czy zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, podejmowania ryzykownych zachowań na skutek wszelkich uzależnień oraz stosowania przemocy.**

1) Profilaktyczne i edukacyjne oddziaływanie na postawy i zachowania ważne dla zdrowia i trzeźwości, a w szczególności wobec dzieci, młodzieży seniorów oraz grup podwyższonego ryzyka.
2) Szkolenia w zakresie strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i innym uzależnieniom m.in. behawioralnym.
3) Edukacja publiczna pomagająca w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i innym uzależnieniom m.in. behawioralnym.
4) Wspieranie i inspirowanie działalności środowiskowej, organizacji społecznych oraz wzajemnej pomocy osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu, narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań.
5) Działania edukacyjne służące kształtowaniu świadomości zdrowotnej odbiorców, motywacji dbania o zdrowie oraz jeśli zajdzie potrzeba poszukiwania pomocy, propagowaniu zdrowego stylu życia oraz ograniczaniu narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych.
6) Koordynowanie działań poszczególnych placówek i struktur zajmujących się profilaktyką i problemami powodowanymi przez uzależnienia.

2. **Kierunki działania.**

Planowane działania zmierzają w szczególności do:

1) Zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, współuzależnionych od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.
2) Udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, nadużywanie innych substancji psychoaktywnych i uzależnienia behawioralne, pomocy psychospołecznej, społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3) Prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, szczególnie dla dzieci, młodzieży i seniorów, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych i innych alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4) Ograniczenia dostępu do alkoholu przez ustalenie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych oraz kontrolę przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

5) Wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki, rehabilitacji uzależnień i promowania zdrowego trybu życia.

3. **Działania profilaktyczne wobec dzieci i młodzieży.**

Problemy wynikające z picia alkoholu, używania innych środków psychoaktywnych i przez młodzież stanowią obecnie jedną z najważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba zarówno nieletnich sprawców przestępstw jak i ofiar), zjawisko przestępczego zdobywania „ środków" na alkohol i narkotyki. Druga grupa problemów to funkcjonowanie dzieci i młodzieży w rodzinach dysfunkcyjnych powodujących zaniżoną samoocenę, brak spójnego systemu wartości, brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych. Jednocześnie badania naukowe na temat czynników ryzyka związanego z piciem alkoholu i używaniem innych środków psychoaktywnych przez młodzież, jednoznacznie wykazują, iż jednym z najważniejszych czynników chroniących młodzież przed ryzykownymi zachowaniami jest silna więź rodzinna. Należy zwrócić uwagę na to by młodzież dostrzegała realnie istniejące ryzyko. Ryzyko dla siebie i dla swoich rodzin. Dlatego niezbędne jest prowadzenie działań informacyjnych i wychowawczych, które dadzą szansę na dokonanie właściwych wyborów życiowych. W tym celu należy wprowadzić :

- szeroką ofertę zajęć kulturalnych i sportowych,
- działalność informacyjną o możliwościach udzielania pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- przeprowadzać warsztaty i wdrażać programy profilaktyczne dla młodzieży, rodziców i seniorów,
- zadbać, aby w miejscach sprzedaży napojów alkoholowych były umieszczone informacje o szkodliwości spożywania alkoholu oraz zakazie podawania i sprzedaży osobom nieletnim lub nietrzeźwym,
- tworzyć bazę dla realizacji wyżej wymienionych celów.

4. **Współpraca ze szkołami, placówkami kulturalnymi i związkami sportowymi.**

- Preferowanie tych programów, które łączą realizację programu profilaktycznego z różnorodnymi (pozalekcyjnymi) zajęciami promującymi zdrowie psychiczne i środowiskowe, profilaktykę uzależnień oraz nadwagi, otyłości i chorób zakaźnych, (zajęcia artystyczne, sportowo-rekreacyjne, naukowo-rozwojowe).
- Realizacja zajęć i programów profilaktycznych w świetlicach środowiskowych, w szkołach i placówkach kulturalnych.
- Zapewnienie szkołom i instytucjom odpowiedniej literatury.
- Współpraca z organizacjami o charakterze sportowym poprzez uruchomienie i wspieranie działalności innych form czynnego spędzania czasu wolnego (wycieczki rowerowe, tenis, wszelkie rozgrywki sportowe na boiskach oraz hali sportowej itp.).

5 . Zwiększanie dostępu lecznictwa odwykowego.

Współpraca i stały kontakt z zakładami lecznictwa odwykowego w zakresie umożliwiającym zwiększenie dostępności do leczenia oraz skutecznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

6. **Kampania edukacyjna dla ogółu mieszkańców gminy.**

Działania zawarte w Gminnym programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych powinny być również skierowane do całego środowiska lokalnego. Powinny wpływać na sposób postrzegania problemów powodowanych przez używanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych i na zrozumienie istoty zjawiska uzależnienia. Tego typu działania kształtujące postawy prozdrowotne są swego rodzaju inwestycją na rzecz środowiska i mogą wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców gminy. Możliwe kampanie edukacyjne do realizacji w zakresie: zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim, alkohol a kierowcy, alkohol a ciąża (syndrom FAS), dopalacze a skutki, DDA, propagowanie zdrowego stylu życia i zdrowia psychicznego oraz publiczna edukacja zdrowotna.

III. *ZADANIA PROGRAMU NA LATA 2026 - 2029.*

1. **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi w środowisku dorosłych, dzieci i młodzieży.**

1) Dofinansowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej z zakresu alkoholizmu, narkomanii, uzależnień behawioralnych, przemocy dla dzieci, młodzieży i dorosłych, promowanie wiedzy o zdrowiu psychicznym i o zdrowych nawykach żywieniowych, o szkodliwości picia napojów alkoholowych, używania narkotyków i innych środków odurzających, w formie: odczytów, wykładów połączonych z dyskusją oraz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach edukacyjno – profilaktycznych, opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

2) Wdrażanie nowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, z wykorzystaniem różnych form oddziaływań o charakterze sportowym, kulturalnym w połączeniu z oddziaływaniami o charakterze psychologiczno - pedagogicznym i edukacyjno – informacyjnym w zakresie profilaktyki uzależnień i kształtowania postaw prozdrowotnych,

3) Prowadzanie edukacji społecznej i w placówkach oświatowych na temat uzależnień, informowanie o konsekwencjach używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz podejmowania zachowań ryzykownych prowadzących do uzależnień behawioralnych, zakup materiałów edukacyjnych (książki, czasopisma, broszury, tablice, nośniki elektroniczne).

4) Promocja imprez bezalkoholowych w zakresie profilaktyki uzależnień i promowania zdrowego trybu życia oraz prowadzenia edukacji zdrowotnej mieszkańców, w formie festynów rodzinnych, koncertów, zajęć sportowych i rozwoju zainteresowań jako alternatywnych form spędzania czasu wolnego i zapobiegających powstawaniu patologii społecznych.

5) Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień, zakup sprzętu do zajęć.

6) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

7) Dostosowywanie miejsc pomocy i realizowania zadań profilaktycznych do nowych warunków społecznych i w razie potrzeby zapewnienie funkcjonowania tych miejsc w systemie zdalnym.

2. **Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych i ich rodzin.**

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest profilaktyka i zwiększanie dostępności terapii uzależnień od alkoholu i narkotyków i współuzależnień dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek działań podejmowanych na rzecz osób z uzależnieniami i członków ich rodzin.
Na terenie naszej gminy nie działa żadna placówka lecznictwa odwykowego, jednak dla umożliwienia leczenia uzależnień, gmina współpracuje z ośrodkami na terenie powiatu opoczyńskiego oraz miasta Opoczno, gdzie mieszkańcy gminy mogą korzystać z opieki.
W związku z powyższym w celu realizacji zadań określonych w programie przyjmuje się poniższe formy i sposoby realizacji:

1) Motywowanie do leczenia osoby uzależnionej.

2) Dofinansowanie działań terapeutycznych prowadzonych w placówkach leczenia uzależnień i współuzależnień, do których uczęszczają mieszkańcy naszej gminy.

3) Tworzenie warunków sprzyjających zwiększaniu dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin – prowadzenie Gminnego Punktu Konsultacyjnego.

4) Udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnień.

5) Współpraca z merytorycznie właściwymi organizacjami w zakresie udzielania pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnienia - pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie, z Przychodnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Opocznie, z Policją, z GOPS, zespołem interdyscyplinarnym, ze szkołami.

6) Podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych, w szczególności, od alkoholu i narkotyków:

a. prowadzenie rozmów profilaktycznych, motywujących do podjęcia leczenia odwykowego,

b.kierowanie osób uzależnionych na badanie psychiatryczno - psychologiczne w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,

c.finansowanie badań przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,

d.przeprowadzanie wywiadów środowiskowych,

e.kierowanie do Sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

7) Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szkoleniach, seminariach i konferencjach celem podnoszenia kompetencji.

3. **Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

1) Podejmowanie interwencji wobec rodziny poprzez zintegrowanie działań instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie (szkoły, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd, Policja, świetlice, Gminny Punkt Konsultacyjny, GKRPA).

2) Udzielania porad prawnych rodzinom dotkniętym problemami uzależnień.

3) Wspieranie szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

4) Udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin szczególnie poprzez przeprowadzanie rozmów, wywiadów środowiskowych, kierowanie tych osób do Gminnego Punktu Konsultacyjnego, grup wsparcia, grup AA, współpraca z poradnią lecznictwa odwykowego.

5) Zakup pozycji zawierających m.in. przepisy prawne celem ich stosowania przy udzielaniu pomocy prawnej i psychologicznej oraz realizacji programu profilaktyki uzależnień.

4. **Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.**

1) Wspieranie osób pozostających bez zatrudnienia na rynku pracy poprzez kierowanie osób bezrobotnych pozostających bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do wykonywania prac w ramach prac publicznych, interwencyjnych i innych,

2) Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób pozostających bez zatrudnienia poprzez aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

3) Monitorowanie potrzeb i wsparcie w przypadku konieczności zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

5. **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.**

1. Współpraca i wspomaganie materialne oraz organizacyjne instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych rozwiązujących problemy uzależnień i współuzależnieni, dotycząca profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji osób uzależnionych i ich rodzin pod warunkiem spełniania wymogów merytorycznych.

6. **Kontrola przestrzegania obrotu napojami alkoholowymi.**

Dla lepszego radzenia sobie z problemami alkoholowymi i innymi substancjami psychoaktywnymi potrzebne są zorganizowane działania prowadzone na szczeblu Gminy lub wsi. Ograniczenie czynników wpływających na wzrost zagrożeń związanych z piciem napojów alkoholowych i używania narkotyków, będzie osiągane przez odpowiednie kształtowanie zasad dostępności alkoholu i narkotyków na terenie Gminy Poświętne. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza kontrole punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy pod kątem przestrzegania zasad sprzedaży i podawania alkoholu zawartych zarówno w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i w Gminnym Programie. Przeprowadzanie kontroli konieczne jest dla ujawnienia nieprawidłowości i w razie ich stwierdzenia odebrania zezwolenia nieuczciwym przedsiębiorcom. Każdy przedsiębiorca otrzymujący zezwolenie każdorazowo będzie pouczany o konieczności przestrzegania obowiązujących zasad obrotu alkoholem.

Realizując zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dążyć będzie do ograniczania dostępności alkoholu poprzez:

1. Kontrole wszystkich podlegających podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży. Kontrolę przeprowadzają osoby upoważnione przez Wójta Gminy.

2. Kontrole obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych pod kątem przestrzegania przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajduje się w stanie nietrzeźwości, osobom do 18 lat, na kredyt lub pod zastaw.

3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

IV. *ZADANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.*

1. Pozyskiwanie informacji o uzależnieniach mieszkańców gminy oraz o występującej przemocy w rodzinie, w obszarach, w których występuje szczególne nasilenie zjawiska alkoholizmu i używania narkotyków, zasobach, placówkach i organizacjach zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień.

2. Podejmowanie czynności w zakresie procedury przygotowawczej związanej z zadaniami ustawowymi tej Komisji, w tym czynności związane z przygotowaniem wniosku do sądu w sprawie orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

3. Kierowanie osób nadużywających alkoholu i innych substancji psychoaktywnych na badania przez lekarzy biegłych.

4. Finansowanie kosztów lekarzy biegłych orzekających w przedmiocie uzależnień.

5. Inicjowanie postępowań opiekuńczych w sprawach dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykami i innymi uzależnieniami.

6. Współpraca z właściwymi komórkami Policji w celu diagnozowania oraz zapobiegania zjawiskom patologii i przemocy w rodzinie.

7. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia w stosunku do podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż podawanie napojów alkoholowych.

8. Opiniowanie wniosków na sprzedaż i podawania napojów alkoholowych.

9. Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki szkolnej i rodzinnej oraz pomocy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

10. Udział w szkoleniach dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie pomagania rodzinom z problemami uzależnień.

V. *ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.*

1. Członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych za udział w posiedzeniu Komisji otrzymują wynagrodzenia bez względu na czas trwania posiedzenia;

2. Ustala się wynagrodzenie w wysokości:

Przewodniczący – 450 zł. brutto, Członkowie – 250 zł brutto;

3. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia jest podpis członka Komisji na liście obecności;

4. Za posiedzenie związane z opiniowaniem samym wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wynagrodzenie nie przysługuje;

5. Wypłata należnych wynagrodzeń dokonywana jest na wskazane w oświadczeniu konto bankowe;

6. Za każdy dzień podróży służbowej poza teren gminy w sprawach związanych z działalnością Komisji przysługuje członkowi Komisji dieta i zwrot kosztów podróży służbowej za zasadach i w wysokości obowiązujących pracowników Urzędu Gminy;

7. Wydatki na wypłaty wynagrodzeń dla członków GKPiRPA realizowane są ze środków przeznaczonych w budżecie na zadania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.

VI. *MONITORING I EWALUACJA.*

Systematycznie prowadzony monitoring i ewaluacja Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na lata 2026-2029 dadzą możliwość oceny działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Zebrane dzięki nim dane pozwolą na modyfikację podjętych już działań jak również na skuteczniejsze planowanie przyszłych przedsięwzięć.

Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

1) wymiany informacji gromadzonych przez realizatorów poszczególnych zadań przewidzianych w Programie,
2) analizy danych dotyczących uzależnień w gminie,
3) sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Programu.

Ewaluacja Programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych i założonych wskaźników. Ewaluacja ma na celu wnikliwe przyjrzenie się temu, jak Program przebiegał i dokonanie oceny jego rezultatów w odniesieniu do zakładanych celów. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych.

Raport z wykonania w danym roku Programu i efektów jego realizacji przedkładany będzie Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

VII ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ OKREŚLONYCH W PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH.

1. Środki finansowe na realizację zadań określonych w Gminnym programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wpływy z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml będą przeznaczane na działania mające na celu realizację lokalnej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

2. Program realizowany będzie według wydatków zawartych w budżecie Gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia.

VIII. *POSTANOWIENIA KOŃCOWE.*

Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych dla Gminy Poświętne na lata 2026 - 2029 jest programem otwartym i może być modyfikowany stosownymi uchwałami Rady Gminy Poświętne w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych,. Wprowadzając nowe zadania należy mieć na względzie możliwości ich finansowania.